

ΣΤΟ ΜΙΚΡΟΣΚΟΠΙΟ...



Φυλετική ή φιλελεύθερη αντίληψη για το έθνος;

Του Νίκου Κ. Αλιβιζατού*

Το κυβερνητικό νομοσχέδιο για την ιθαγένεια και το εκλογικό δικαίωμα των μεταναστών προκάλεσε δύο ειδών αντιδράσεις: οι πρώτες στάθηκαν σε επιμέρους ρυθμίσεις του –όπως π. χ. στον ελάχιστο χρόνο νόμιμης διαμονής στην Ελλάδα για την πολιτογράφηση αλλοδαπών– και ζητήσαν περισσότερες εγγυήσεις. Ο κ. Ραγκούσης τις αντιμετώπισε εισάγοντας αρκετές επιπλέον δικλίδες ασφαλείας στο αρχικό σχέδιό του.

Οι δεύτερες ήταν γενικότερες και εξέφραζαν μια ριζική διαφωνία προς την κεντρική ιδέα του νομοσχεδίου: η χορήγηση της ελληνικής ιθαγένειας θα έπρεπε να παραμείνει στην απόλυτη διακριτική ευχέρεια της εκάστοτε κυβέρνησης. Διότι η υπαγωγή της σε σταθερούς κανόνες θα ενθαρρύνει τάχα την παράνομη μεταναστεύση. Όσο για τη συμμετοχή των μεταναστών στην πολιτική ζωή της χώρας, δεν βοηθάει απαραιτήτως την κοινωνική ένταξή τους. Αντίθετα, θα αλλοιώσει ανεπίτρεπτα τη σύνθεση του εκλογικού σώματος.

Ο κ. Αντ. Σαμαράς, με το να δεσμευθεί στη Βουλή ότι θα καταργήσει τον νέο νόμο όταν η Νέα Δημοκρατία γίνει ξανά κυβέρνηση, φάνηκε να προσχωρεί σε αυτές τις απόψεις. Βρέθηκε έτσι να συμπλέει με τον κ. Γ. Καρατζαφέρη σε ένα θέμα για το οποίο θα περίμενε κανείς περισσότερη ψυχραιμία εκ μέρους του.

Δεν σκοπεύω να αναφερθώ στις επιμέρους ρυθμίσεις του κυβερνητικού νομοσχεδίου. Πιστεύω ότι ο υπουργός Εσωτερικών και οι συνεργάτες του έχουν δώσει επαρκείς απαντήσεις στις καλόπιστες κριτικές και είμαι βέβαιος ότι θα επιδείξουν την ίδια υπευθυνότητα όταν το νομοσχέδιο συζητηθεί στη Βουλή, σε λίγες μέρες. Θα με απασχολήσει, αντίθετα, το βαθύτερο νόημα της διαφωνίας των «συνολικών» αρνητών του νομοσχεδίου. Και τούτο γιατί οι αντιδράσεις τους –στον βαθμό, βέβαια,

που είναι ειλικρινείς και όχι απλώς ψηφροθηρικές– δείχνουν ότι τριάντα και πλέον χρόνια από την ένταξή μας στην Ενωμένη Ευρώπη, μια παλιά αντιπαράθεση εξακολουθεί να επιβιώνει: η αντιπαράθεση ανάμεσα σε μια «φυλετική» και μια «φιλελεύθερη» αντίληψη για το έθνος.

Πεμπτουσία της πρώτης, δηλαδή της φυλετικής αντίληψης για το έθνος, είναι η πεποίθηση ότι από την εποχή του Περικλή, αν όχι και του Ομήρου, το ίδιο αίμα ρέει στις φλέβες των κατοίκων της ευλογημένης αυτής περιοχής του κόσμου. Λαός περιούσιος, οι Έλληνες μπορεί να υπέστησαν κατακτήσεις και δηώσεις, μπορεί και να μετανάστευσαν κατά χιλιάδες ως τα πέρατα της Υψηλίου, κράτησαν, ωστόσο, την ουσία της ελληνικότητάς τους άσπληη.

Σε αυτό, πάντοτε σύμφωνα με την ίδια αντίληψη, τους βοήθησε και η Ορθοδοξία, πραγματώνοντας μια μοναδική «σύνθεση»: τη σύνθεση Ελληνισμού και Χριστιανισμού, η οποία, μάλιστα, μετά τον Εμφύλιο του 1946 - 49 επιχειρήθηκε να κατοχυρωθεί και συνταγματικά, με τον διαβόητο «ελληνοχριστιανικό πολιτισμό». Στον όρο αυτόν, προτού η χούντα τον απαξιώσει τελεσίδικα, πνευματικοί άνθρωποι του διαμετρήματος ενός Κων. Τσάτσου έβλεπαν το κυριότερο ανάχωμα προς τον ιδεολογικό κόσμο του «λεγόμενου ιστορικού υλισμού».

Από τον Θεόκλητο Α΄ του αντιβενιζελικού «αναθέματος» (1916) έως τον Χριστόδουλο των ταυτοτήτων (2000) και τους λαλίστατους σημερινούς επιγόνους τους στις Μητροπόλεις Καλαβρύτων και Θεσσαλονίκης, βρίσκει κανείς μεταξύ των υποστηρικτών αυτής της αντίληψης τους οπαδούς της εσωστρέφειας και της «μικράς και εντίμου Ελλάδος». Βρίσκει επίσης τους θιασώτες ενός πρωτόγονου αντισημιτισμού, οι οποίοι θα μπορούσαν να χαρακτηρισθούν γραφικοί, αν δεν ήταν επικίνδυνοι. Διότι ψαρεύουν στα θολά νερά της ανασφάλειας, που οι ιλιγγιώδεις αλλα-

γές της εποχής μας γεννούν στα πλατιά λαϊκά στρώματα.

Στην αντίπερα όχθη βρίσκεται η φιλελεύθερη αντίληψη για το έθνος. Η αντίληψη αυτή στηρίζεται στις αρχές του Διαφωτισμού και στην πεποίθηση ότι η ειρηνική συμβίωση μπορεί να επιτευχθεί με την αποδοχή του Συντάγματος ως δεσμευτικού συμβολαίου για την ατομική και τη συλλογική δράση, καθώς και για την ανάπτυξη των δεξιοτήτων του καθενός. Θεμέλιο του έθνους είναι, με άλλα λόγια, η ειλικρινής προσχώρηση του λαού κάθε χώρας στις αξίες της ελευθερίας, της δημοκρατίας, της ισότητας και της αλληλεγγύης. Η γλώσσα, οι κοινές παραδόσεις, η φυλετική καταγωγή και οι δεσμοί αίματος, όσο σημαντικοί παράγοντες και αν είναι, έπονται.

Από την εποχή του Κοραή, η αντίληψη αυτή για το έθνος προσέκρουσε στις οξύτατες επικρίσεις των οπαδών της παράδοσης, της άκριτης επιστροφής στις ρίζες και στις παλιές συνήθειες. Είτε πρόκειται για τους ρομαντικούς υποστηρικτές των κοινοτήτων της τουρκοκρατίας (πολέμους του κοινοβουλευτισμού) είτε για τους γλωσσαμύντορες, οι πολέμοι του ανοίγματος και της προόδου δεν μπόρεσαν παρά ταύτα να ανακόψουν την πορεία της χώρας προς τα μπρος: από το 1821, η Ελλάδα έγινε αυτή που είναι χάρη στην τόλμη των ηγετών της άλλης παράταξης, δηλαδή των υποστηρικτών της εξωστρέφειας και των πλατιών οριζώντων.

Ετσι, Αλ. Μαυροκορδάτος, Χαρ. Τρικούπης, Ελ. Βενιζέλος και Κων. Καραμανλής (για να περιοριστώ στους παλαιότερους) συνέδεσαν τις τύχες τους με μια πολιτική σοβαρής προετοιμασίας και συμμαχιών που βρίσκεται πίσω από εμβληματικά γεγονότα, όπως το Ναυαρίνο (1821), η προσάρτηση της Θεσσαλίας (1881), οι Βαλκανικοί Πόλεμοι (1912-13), ο Α΄ Παγκόσμιος Πόλεμος (1917-18) και η ένταξή μας στην ΕΟΚ (1979). Αντίθετα, οι αντίπαλοί τους ήταν πίσω από μια σειρά μαύρων

στιγμών της νεότερης Ιστορίας μας, όπως το 1854, το 1897, το 1922 και το 1974. Διότι, από φανατισμό ή αφέλεια, θυσίασαν το ταλέντο τους σε χαμένες υποθέσεις.

Θα ήταν, βέβαια, λάθος να θεωρήσει κανείς ότι τα αμοιβαία όρια φυλετικής και φιλελεύθερης αντίληψης για το έθνος ήταν πάντοτε ξεκάθαρα. Για παράδειγμα, οι οπαδοί της πρώτης –συμπεριλαμβανομένων του Ιω. Μεταξά και του Γ. Παπαδόπουλου– δεν αμφισβήτησαν ποτέ σοβαρά την πρόσδεση της Ελλάδας στη «άθη» Δύση. Όσο για τους υποστηρικτές της δεύτερης, η αναφορά στην αρχαιότητα και στη γλωσσική συνέχεια του Ελληνισμού δίχως άλλο τους διευκόλυνε σε δύσκολες ώρες. Αρκεί να θυμηθεί κανείς το φιλελληνικό κίνημα πριν και μετά το 1821 και, πιο πρόσφατα, την εναρκτήρια τελετή των Ολυμπιακών Αγώνων του 2004. Ο Γ. Σεφέρης είναι το καλύτερο παράδειγμα για το πώς οι περισσότεροι από εμάς κουβαλάμε μέσα μας έναν δυτικόστροφο ορθολογιστή κι έναν ρομαντικό Ανατολίτη.

Όταν πάντως διακυβεύονται ζητήματα αρχής, όπως το προκείμενο, δεν επιτρέπεται να πατάει κανείς σε δύο βάρκες: πρέπει να πάρει θέση. Και να αγνοήσει εν ανάγκη το κόστος. Για την Ελλάδα του ανοίγματος, που εμπιστεύεται τις δυνάμεις της και την ευφυΐα του λαού της, η ένταξη στον εθνικό κορμό όσων ξένων αποφάσισαν να συνδέσουν τις τύχες τους μαζί της είναι ζήτημα εθνικής προτεραιότητας.

Οι οπαδοί της μίζεριας, της εσωστρέφειας και του «περήφανου» επαρχιωτισμού θα δυσκολευθούν ασφαλώς να το καταλάβουν. Για όσους από αυτούς είναι καλόπιστοι, το μεγάλο στοίχημα για μας, τους υποστηρικτές του «φιλελεύθερου έθνους», είναι να τους πείσουμε ότι έχουν άδικο.

* Ο κ. Ν. Κ. Αλιβιζάτος είναι καθηγητής του Συνταγματικού Δικαίου στο Παν/μιο Αθηνών.

24ΩΡΟΣ ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΟΣ ΣΤΑΘΜΟΣ

1683 AM (στα μεσαία κύματα)

Συνεχή καθημερινή ενημέρωση και ψυχαγωγία

Ο Ελληνικός Ραδιοφωνικός Σταθμός Αυστραλίας

1683 AM λειτουργεί

σε 24ωρη βάση, 7 ημέρες την εβδομάδα.



Ο σταθμός ξεκίνησε να λειτουργεί το Μάρτιο του 1983 και εκπέμπει τα καλύτερα προγράμματα από την Ελλάδα και την Κύπρο, ενώ παράλληλα μεταδίδει τις ειδήσεις από το εξωτερικό κάθε ώρα.

Επίσης, έχουμε τα καλύτερα τοπικά προγράμματα, όπως:

“Κυπριακή Κοινότητα”

με την Έλλη Κάμπος,

“Greeks Today”

με τον Γιώργο Τσερδάνη,

“Κέφι και μπάλλα”

με τον Γιάννη Σπανέλλη,

“Κοινότητα και κοινοτικά”

και μουσικά

προγράμματα με εκφωνητές.

Ο Ελληνικός Ραδιοφωνικός Σταθμός Αυστραλίας 1683 Khz AM διαφημίζει μεγάλους οργανισμούς και επιχειρήσεις, όπως την ελληνική εφημερίδα της Αυστραλίας “Ο Κόσμος”, “Λαϊκή Τράπεζα”, “Τράπεζα Κύπρου”, “Κυπριακή Κοινότητα NNO”,

“Ελληνική Ορθόδοξη Κοινότητα Σύδνεϋ & NNO”,

“Vicky Mar Fashions”, “Independent and General Advertising”, “Roselands Shopping Centre” και πολλές άλλες μικρές και μεγάλες επιχειρήσεις.

Για τον καλύτερο Ελληνικό Ραδιοφωνικό Σταθμό, τα τελευταία νέα, ποιοτική μουσική και τα καλύτερα ζωντανά προγράμματα, συντονιστείτε στο Ελληνικό Ραδιοφωνικό Σταθμό Αυστραλίας 1683 Khz AM.

Για περισσότερες πληροφορίες και για τις διαφημίσεις σας, **τηλεφωνήστε στο (02) 9750 8155 και fax: (02) 9750 0517.**

Τηλέφωνα για ζωντανές εκπομπές: (02) 9750 9890 και (02) 9750 0017.

Διεύθυνση: Unit 4 / 9 Mavis St, Revesby NSW 2212

e-mail: conn01@optushome.com.au

web: GREEK RADIO 1683